

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

A határozat száma: Pfv.I.21.372/2017/8.

A tanács tagjai: . Mocsár Attila Zsolt a tanács elnöke
 . Cseh Attila előadó bíró
 . Harter Mária bíró

A felperesek: I.rendű felperes neve
 (I.r. rendű felperes címe)
 II.rendű felperes neve
 (II. rendű felperes címe)

A felperesek képviselője:
 Bihari Ügyvédi Iroda
 (6720 Szeged, Kárász utca 9.;
 ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd)

Az alperes: alperes neve
 (alperes címe)

Az alperes képviselője:
 álóczy, Bagi és Wittner Ügyvédi Iroda
 (1126 Budapest, Tóth Lőrinc utca 31.;
 ügyintéző: dr. Bagi János Zoltán ügyvéd)

A per tárgya: Végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:
 Az I-II. rendű felperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:
 Törvényszék
 2.Pf.25.944/2016/4.

Az elsőfokú bíróság és a határozatának száma:
 ékéscsabai Járásbíróság
 5.P.20.751/2016/13.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 250.000 (kétszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak felhívásra 853.700 (nyolcszázötvenháromezer-hétszáz) forint feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az I. rendű felperes mint adós, a II. rendű felperes és a perben nem álló **M.I.** mint adóstársak 2005. november 22-én CJM-914-2005 szerződésszámon svájci frank (CHF) alapú kölcsönszerződést [a továbbiakban: perbeli kölcsönszerződés] kötöttek az alperes jogelődjével, mint hitelezővel.

A szerződés szerint a kölcsön összege 3.500.000 HUF, azaz 21.594,91 CHF, a bázis árfolyam az első törlesztő periódusban: 163,30 HUF/CHF, az induló ügyleti kamat az 1-60. hóban: 7,4 %, a 61-120. hóban: 6,4 %, a 121-240. hóban: 4,4 %, a szerződéskötési díj 105.000 HUF, a havi kezelési költség az induló kölcsönösszeg százalékában az 1-12. hóban: 0,3 %, azaz 64,78 CHF, a 13-60. hóban: 0,2 %, azaz 43,19 CHF, a 61-240. hóban: 0,115 %, azaz 25,00 CHF, az értébecslés díja: 20.000 forint, a teljes hiteldíj mutató (a továbbiakban: THM): 10 %, a THM számítása során figyelembe nem vett egyéb költség becsült összege: 29.855 HUF közjegyzői díj és 7.036 HUF negyedéves vagyonbiztosítási díj voltak.

A szerződés a havi törlesztő részletek számát 240 alkalomban, a bázisárfolyamon kalkulált havi törlesztő részlet összegét az első törlesztő periódusban 28.414 HUF, 174,01 CHF-ben, a bázisárfolyamon kalkulált havi kezelési költség összegét az első törlesztő periódusban 10.500 HUF, 64,78 CHF-ben jelölte meg.

A kölcsön biztosítéka az I. rendű felperes mint zálogkötelezett által a kölcsön és járulékai erejéig a **perben meghatározott** ingatlanra engedett jelzálogjog, valamint vételi jog (opció) volt.

A kölcsönszerződés „VI. Egyéb feltételek” fejezetének 24. pontja értelmében az adós átvállalta a CHF/HUF árfolyam változásából eredő kockázatot.

A felperesek és adóstársuk a szerződés utolsó részében lévő „Általános kockázatfeltáró nyilatkozatot” aláírták.

A kölcsönszerződés 1. számú melléklete tartalmazta az 1-240. törlesztő részleteket tőke-, kamatbontásban CHF-ben kifejezve, valamint a teljes visszafizetendő tőkét és kamatot.

A felperesek és adóstársuk 2005. november 22-én közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállalásra irányuló nyilatkozatot tettek, amelyben rögzítésre került a kölcsön-, a jelzálog és az opciós szerződés tartalma, valamint az általános kockázatfeltáró nyilatkozat.

A felperesek fizetési kötelezettségeiknek 2005-től 2011-ig eleget tettek, a 2012. évre előírt 537.261 forint törlesztés helyett azonban csak 369.887 forintot fizettek meg.

Az alperes jogelődje a 2012. november 16-án kelt okiratban a perbeli kölcsönszerződést - annak 14., valamint 19/c. és 19/k. pontjaira hivatkozva - azonnali hatállyal felmondta, rögzítette a lejárt tőke, kamat és kezelési költség, valamint a felmondással esedékessé vált tőke, kamat, késedelmi kamat összegeit, a követelés behajtás és a felmondás díját és az összes tartozást. A felmondást 2013. március 26. napján közjegyzői okiratba foglalták.

A közjegyző 2013. október 2-án az I. rendű felperessel szemben 11.036/Ü/1391/2013/1. számon, a II. rendű felperessel szemben 11.036/Ü/1390/2013/1. számon végrehajtási záradékot bocsátott ki, amelyek alapján végrehajtás indult a felperesek ellen.

A felek között a 2014. évi XL. törvény (DH2 tv.) szerinti elszámolás - 0 HUF tisztességtelenül felszámított összeggel - megtörtént. A felperesek az alperes részletes elszámolását követően további jogorvoslással nem éltek. Az ezt követően folytatódó végrehajtási eljárásban a végrehajtó a tőketartozást 4.246.241 forintban, a kamattartozást 4.290.747 forintban határozta meg.

A felperesek keresete, az alperes védekezése

[2] A felperesek keresetükben az ellenük indult végrehajtások megszüntetését kérték a Pp. 369.§ a) pontjára hivatkozással.

Álláspontjuk szerint a közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállalásra irányuló nyilatkozat nem minősül a Ptk. 242.§ (1) bekezdése értelmében vett tartozáselismerésnek, mert annak megtételekor nem volt tartozásuk, tekintettel arra, hogy a kölcsön folyósítása még nem történt meg.

Hangsúlyozták: a kölcsönszerződés a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontja alapján érvénytelen, mert bár az okirat tartalmazza a kölcsön összegét, azonban a valós kölcsönösszeg sem forintban, sem

devizában nem állapítható meg, mert az alperes jogelődje 163,3 HUF/CHF árfolyamon folyósította a kölcsönt, az MNB hivatalos árfolyama azonban aznap 164,28 HUF/CHF volt. Az átutalt 3.500.000 forintból kiindulva a szerződésben rögzített 21.594 CHF-től eltérően 21.305,08 CHF adódik, így a kölcsön lényeges tartalmi eleme - a kölcsön összege - valós összegben nem került meghatározásra, emiatt a kölcsönszerződés létre nem jött állapítható meg. Utaltak arra is, hogy miután a szerződés nem tartalmazza a 42/2014. (XI.7.) MNB rendeletben meghatározott számítási módot, a szerződés tárgya nem határozható meg.

Hivatkoztak arra, hogy a szerződés a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés b) pontja miatt is érvénytelen, mert a feltüntetett 7,4% ügyleti kamat nem a valós ügyleti kamat, figyelemmel arra, hogy a szerződés II.3. pontja „másik ügyleti kamatot” tartalmaz. A többféle ügyleti kamat miatt pedig a szerződésben megjelölt 10% THM mérték sem lehet pontos, emellett érvénytelen költségelemet (árfolyamrést) is tartalmaz.

A felperesek álláspontja értelmében a szerződés a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontja alapján is semmis, mert a tartozás összege nem állapítható meg, így az sem, hogy milyen időszakokban mekkora törlesztőrészletet kell fizetni.

Érvelésük szerint a szerződés a régi Hpt. 203.§ (6) bekezdésében foglaltaknak sem felel meg, mert nem volt megfelelő kockázatfeltáró nyilatkozat, részletes tájékoztatást nem kaptak, így nem volt ismert előttük, hogy miért terheli őket az árfolyamváltozás. A szerződésben és a közokiratban lévő kockázatfeltáró nyilatkozatból nem állapítható meg, hogy az árfolyamváltozásból adódó fizetési kötelezettség kizárólag őket terheli és hogy annak mértéke korlátlanul emelkedhet. E körben utaltak arra, hogy nem kaptak tájékoztatást a Tpt. értelmében arról, hogy az alperes (jogelődje) befektetési szolgáltatást nyújt részükre, és ennek kockázatairól is elmulasztotta tájékoztatni őket.

A felperesek állították továbbá, hogy a felmondás nem volt jogszerű, egyrészt mert a kölcsönszerződés - a már kifejtett okokból - érvénytelen, másrészt az alperes semmilyen szerződési feltételt nem jelölt meg felmondásában és azt sem rögzítette, hogy milyen összegű lejárt tartozás miatt mondott fel. Az alperes köteles lett volna megjelölni a felmondás okát, ennek hiányában jogosulti késedelme a kötelezett egyidejű késedelmét kizárja [új Ptk. 6:156.§ (2) bekezdés, régi Ptk. 303.§ (3) bekezdés]. Arra is hivatkoztak, hogy a felmondás „jognyilatkozási hibában” szenved a fogyasztóknak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Fhtv.) 20/B.§ és 20/C.§, valamint a régi Ptk. 321.§-a alapján, ezért is érvénytelen.

A felperesek szerint a végrehajtási záradék 3. pontja értelmezhetetlen, mert az ott feltüntetett összegű fizetési kötelezettségben a felek nem állapodtak meg.

[3] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, annak valamennyi elemét, hivatkozását alaptalannak tartotta.

Az első- és a másodfokú ítélet

[4] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

Ítélete indokolásában megállapította, hogy a szerződő felek között fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés jött létre, amely tartalmazza a szerződés tárgyát forintban és devizában, azaz lerovó és kirovó pénznemben is, így nem ütközik a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontjába. A kirótt tartozás egyértelmű meghatározottsága kapcsán utalt a 6/2013. PJE jogegységi határozat 3. pontjában foglaltakra. Rámutatott, hogy a 42/2014. (XI.7.) MNB rendeletben meghatározott számítási mód hiánya - amely a DH2 tv. szerinti elszámoláshoz szükséges - nem eredményez érvénytelenséget.

Nem ítélte fennállónak a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés b) pontja szerinti érvénytelenséget sem. Abból, hogy a szerződés többféle mértékű ügyleti kamatot tartalmaz (konkrét időszavokhoz rendelt), nem következik a felperesek álláspontja szerinti nem valós THM érték feltüntetése. E hivatkozott jogszabályhely a THM feltüntetésének hiánya esetére mondja ki a szerződés semmisségét,

önmagában a THM esetleges nem tényszerű megjelölése legfeljebb a szerződés megtámadására adhatna alapot, ilyenre azonban a felperesek nem hivatkoztak.

Nem állapítható meg a szerződés semmissége a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjára figyelemmel sem. A szerződés a „Kölcsönszerződés visszafizetés ütemezése és módja” elnevezésű részében az 1/2016. PJE jogegységi határozat 2. pontjának megfelelően tartalmazza a törlesztő részletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat, a II.4. pont pedig a számítási módot.

Nem értett egyet a felperesekkel a tekintetben, hogy a perbeli szerződés a kockázatteltérő nyilatkozat hiányában nem felel meg a régi Hpt. 203.§ (6) bekezdésében foglaltaknak. Felhívta a régi Hpt. szerződéskötéskor hatályos 203.§ (6) és (7) bekezdéseit. Utalt a 2/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjában foglaltakra és rámutatott: a perbeli szerződés VI.24. pontja egyértelműen tartalmazza, hogy az adós átvállalja az árfolyamváltozásból eredő kockázatot, a szerződés záró részében a felperesek által külön is aláírt általános kockázatteltérő nyilatkozat pedig ismertette az árfolyamkockázat mibenlétét és hatását a törlesztő részletekre, amely tájékoztatást egy általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó meg kellett értsen. Rámutatott továbbá: a felperesek a tájékoztatás elmaradása terén az őket terhelő bizonyítási kötelezettségüknek nem tettek eleget, a bíróság ez irányú felhívása ellenére bizonyítási indítványukat a megadott határidőn belül nem terjesztették elő, az indítványozott tanúkat nem állították elő a tárgyalásra. Erre tekintettel - a végrehajtás megszüntetése iránti perekre vonatkozó, a Pp. 370/A.§ (3)-(4) bekezdései szerinti speciális szabályokra is figyelemmel - a tárgyalás további halasztására nem kerülhetett sor, a bizonyítatlanságot pedig a Pp. 141.§ (6) bekezdése értelmében a felperesek terhére kellett értékelni.

Alapvetően ítélte a felmondás jogszerűtlenségével kapcsolatos felperesi hivatkozásokat is. Utalt arra: a felmondás okait - a szerződés 14. pontját (30 napot meghaladó fizetési késedelem) és 19/c. és 19/k. pontjait (a fedezet ingatlan vagyonszociális díja fizetésének esedékességet követő három napon belüli igazolásának elmaradása) - az alperes egyértelműen megjelölte a felmondást tartalmazó okiratban, azok azonnali hatályú felmondást jogszerűen alapozhattak meg, a felmondásban összességében részletezte a lejárt tartozásokat.

Az Fhtv. alkalmazhatóságával összefüggésben kitért arra, hogy annak rendelkezései a hatálybalépését megelőzően kötött perbeli szerződésre nem alkalmazhatók.

Alapvetően ítélte továbbá a befektetési szolgáltatással kapcsolatos érvelést is a felpereseknek. Kiemelte, hogy a szerződést kötő felek között kizárólag kölcsön (és ahhoz kapcsolódó biztosítéki) szerződések jöttek létre, a felperesek semmiféle kiegészítő pénzügyi tevékenység folytatását nem kérték az alperes jogelődjétől. Utalt a 6/2013. PJE jogegységi határozat 1. pontjában ezzel összefüggésben kifejtettakra.

[5] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

Rögzítette, hogy a felperesek fellebbezésükben a következőkre hivatkoztak:

- A szerződés devizában nem tartalmazza a valós követelést, a deviza alapú kölcsönszerződés a forint hitelnek a régi Ptk. 231.§-ába ütköző „tilos átszámításával” hozott létre idegen pénznemben meghatározott devizakövetelést, ezért a szerződés semmis. Szerintük a 6/2013. PJE és az 1/2016. PJE jogegységi határozatok „uniós értelmezési kötelezettség és záróhatás doktrínákba ütközés miatt” nem alkalmazhatók. Véleményük szerint azt kellett volna vizsgálni a bíróságnak, hogy a végrehajtható okiratból megállapítható-e, hogy a szerződés megkötésének időpontjában milyen összegű devizatartozás megfizetésére voltak kötelesek.

- A szerződés nem felelt meg a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés b) és e) pontjainak, mert a THM nem a valóságnak megfelelően került rögzítésre.

- Hivatkoztak a „közjegyzői okiratok tisztességtelenségére”, arra, hogy a közokirat nem az adósság elismerésének tényét rögzítette, mert a közokirat keletkezésének napján nem volt elismerhető tartozásuk, ezért a közjegyzői okirat nem közokirat és az a Vht. 23/C.§-ába ütközik.

- A felmondás jogszerűtlen, mert „bármely kis összegű” tartozás miatt nem lehet lejárttá tenni egy

hitelügyletet.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletben írt indokolásokkal egyetértett, azokat a fellebbezésben foglaltakra tekintettel kiegészítette. Előjáróban rámutatott: Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a tartozáselismerés nem minősül önálló jogcímnek, ezért a felperesek tartozásának fennálltát nem ez, hanem az alapul fekvő szerződés alapján kellett vizsgálni.

Iratellenesnek minősítette a felperesek hivatkozását a tekintetben, hogy a perbeli szerződés nem tartalmazza a kölcsön összegét. Hangsúlyozta továbbá, hogy a kölcsönszerződés megkötésének időpontjában semmilyen jogszabályi rendelkezés nem írta elő az MNB középárfolyamának alkalmazását és ebben a felek sem állapodtak meg.

Nem találta megállapíthatónak, hogy a felperesek által hivatkozott jogegységi határozatok az uniós joggal összevetve ne lennének alkalmazhatók.

Egyetértett az elsőfokú bírósággal a tekintetben, hogy a 2005. november 22-i szerződéskötéskor nem kellett alkalmazni a 42/2014. (XI.7.) MNB rendeletben meghatározott számítási módot, ugyanakkor a szerződésből a havi törlesztő részletek összege kiszámítható volt, így az 1/2016. PJE jogegységi határozat 2. pontjára tekintettel megfelelt a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjában előírtaknak.

Kiemelte: a kölcsönszerződés a felperesek hivatkozásától eltérően egyértelműen tartalmazta az ügyleti kamatok százalékos mértékét.

Kifejtette továbbá, hogy a szerződés 1. számú melléklete a teljes futamidőre tartalmazta a CHF-ben fizetendő havi törlesztő részleteket. Miután az ügyleti kamat mértéke és az árfolyam a futamidő alatt változhatott, a szerződés teljes időtartamára a törlesztőrészleteket HUF összegben kifejezve nem lehetett előre meghatározni, de ilyen követelményt a szerződéskötés kori jogszabályok sem tartalmaztak.

Alaptalannak ítélte a THM nem - illetve nem valós - meghatározásával kapcsolatos hivatkozását is a felpereseknek. A felperesek nem jelölték meg, hogy szerintük a 10% helyett milyen összegű THM-et kellett volna szerepeltetni a szerződésben és e vonatkozásban a szerződés határidőben való megtámadására sem került sor részükről.

A kockázatfeltárási nyilatkozat kapcsán egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával a nyilatkozat világos, érthető megfogalmazását illetően. Kiemelte, hogy a nyilatkozat a jogviszony teljes időtartamára vonatkozik, nem szűkíthető le a kölcsön folyósításáig terjedő időszakra. Egyetértett az elsőfokú bírósággal a felperesek bizonyítási indítványa elkésztettségét és annak jogkövetkezményeit illetően is.

Mindenben osztotta az elsőfokú bíróság által kifejtett jogi indokokat a felmondás jogszerűségét illetően. Emellett kiemelte: a felmondásban közölt lejárt tőke-, kamat- és kezelési költség tartozás nem tekinthető olyan kis összegűnek, ami miatt az általános jogelvek szerint az alperes joggal való visszaélést valószínűsíthetett volna meg a felmondással.

Egyetértett továbbá a felpereseknek a befektetési tevékenységgel kapcsolatos hivatkozása alaptalanságára vonatkozó elsőfokú ítéleti indokokkal. Hangsúlyozta: a felperesek nem tekinthetők befektetőknek, sem saját, sem mások pénzét nem kockáztatták, a szerződéses összeget kölcsönként kapták. Befektetési ügyletről, az alperes jogelődjének ez irányú tevékenységéről szó sem volt a szerződő felek között. Utalt rá, hogy a Ptk. 205.§ (1)-(2) bekezdései szerint a felek közötti szerződés tartalmán kívül esik, kizárólag az alperes érdekkörébe tartozó kérdés, hogy az általa nyújtott kölcsön fedezetét milyen pénzügyi tevékenységgel teremtette elő [BH 2016.178.]. Utalt továbbá a 6/2013. PJE jogegységi határozatra, amely szerint a deviza alapú kölcsönszerződések esetén nem kellett az adós részére a 2007. évi CXXVIII. törvény (Bszt.) 40-42.§-ai szerinti tájékoztatást nyújtani, egyébként pedig ez a törvény 2007. szeptember 1-jén lépett hatályba.

Kitért a közjegyzői okiratokkal kapcsolatos, az elsőfokú eljárásban előadottaknál tágabb, szélesebb körű hivatkozásokra, amelyek körében a felperesek nem csak új jogi indokokat, hanem tényállításokat is tettek, amelyre a Pp. 235.§ (1) bekezdése értelmében fellebbezésükben nem volt lehetőségük.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[6] A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a végrehajtások megszüntetését, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték.

Megsértett jogszabályhelyként a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés a), b), c), e) pontjait, a régi Hpt. 203.§ (6)-(7) bekezdéseit, a Pp. 213.§-át és a régi Ptk. 205/A.§ és 205/B.§-ait jelölték meg.

A régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontja tekintetében továbbra is hivatkoztak arra, hogy a bíróságok nem a követelés érvényes létrejöttét vizsgálták, pusztán egyszerű szemrevételezéssel állapították meg a kölcsön összegének meghatározottságát. Változatlanul állították, hogy a perbeli szerződés devizában nem tartalmazza a valós követelést. Hangsúlyozták: keresetükben nem azt kifogásolták, hogy a szerződésben nincs deviza összeg, hanem azt, hogy az már a szerződés megkötésekor sem volt valós. A nem meghatározott kölcsönösszeg miatt a törlesztőrészlet sem meghatározott, ami a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontja miatti érvénytelenséget jelent.

A régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés b) pontjával kapcsolatban kifogásolták, hogy a THM mértékével összefüggésben sem annak pusztá hiányát állították, hanem azt, hogy annak mértéke „nem valósan” került meghatározásra. Hivatkozásuk szerint „azért nem lehet valós a THM százalékos mértéke, mert minden szolgáltatásért fizetendő ellenszolgáltatási elem érvénytelen különböző okoknál fogva”.

Továbbra is állították a régi Hpt. 203.§ (6)-(7) bekezdéseinek megsértését. Ezzel összefüggésben arra hivatkoztak, hogy „a perben nem került közokiratba foglalásra kockázatteltérő nyilatkozat”. A fenti jogszabályhelyek szerinti, a kockázatokra vonatkozó tájékoztatást álláspontjuk szerint közokiratban kell szerepeltetni, nem a szerződéskötést megelőzően „a szerződés részét sem képező” nyomtatványban.

A legfontosabb eldöntendő jogkérdést abban jelölték meg [felülvizsgálati kérelem 3/a. és 3/b. pontok], hogy a végrehajtható közokirattól eltérően jogszerű-e a végrehajtás, ami szerintük

- közokiratba nem foglalt tartozás visszafizetéséről, és
- a szerződéskötést megelőzően elkészített kockázatteltérő nyilatkozat alapján kötelezi őket „akármekkora összegű” tartozás megfizetésére.

Ezzel összefüggésben a régi Ptk. 205/A.§-ára és 205/B.§ (2) bekezdésére hivatkoztak.

Utaltak a 93/13/EGK irányelv és a 2008/48/EK irányelv 5. és 24. cikkének megsértésére is. Ezzel összefüggésben kifejtették, hogy az árfolyamváltozás mértékére vonatkozóan is tájékoztatást kellett volna kapniuk. Hivatkoztak a III/773/2015. Ab. határozatban foglaltakra, továbbá a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2016. szeptember 28-i tanácskozásán elfogadott többségi álláspontra a minimális tájékoztatást illetően.

Fenntartották továbbá álláspontjukat a felmondó nyilatkozat érvénytelensége, másodlagosan hatálytalansága terén. Arra hivatkoztak, hogy a közjegyzői okiratba foglalt alperesi nyilatkozat nem a tartozásukat rögzítette, hanem az alperesi képviselők nyilatkozata megtételének tényét. Ehhez képest lejárt tartozásuk vizsgálatára nem került sor. Hivatkoztak arra is, hogy a felmondás „önállóan is jogszerűtlen és érvénytelen” a régi Ptk. 200.§ (2) bekezdése szerinti jogszabály megkerülése miatt, mert - a régi Ptk. 321.§ (1) bekezdésében foglaltakkal szemben - nem tartalmazta, hogy mely szerződési feltétel megszegése történt meg. Emiatt - a régi Ptk. 302.§ b) pontjára és 303.§ (3) bekezdésére figyelemmel - az alperes jogosult kisédelembe esett, amely a kötelezett kisédelmet kizárja.

Érvelésük szerint a felmondásban rögzíteni kellett volna minden, a felmondást megalapozó jogszabályi vagy szerződési feltételt, nem a bíróságnak kellett volna „belemagyarázni”, hogy az alperes jogelődje miért mondott fel. A felperesek álláspontja szerint a jogerős ítélet iratellenesen rögzítette, miszerint az alperes jogelődje a szerződés 14. és 19/c., valamint 19/k. pontjaira hivatkozott volna felmondási okként. Ismételten utaltak továbbá arra is, hogy „bármely kis összegű” tartozás miatt nem lehet lejárttá tenni egy teljes hitelügyletet.

- [7] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében - részletesen kifejtve indokait - a jogerős ítélet hatályban tartását kérte felülvizsgálati eljárási költségeinek megállapítása mellett.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] Elöljáróban a Kúria rögzíti a felülvizsgálati eljárás kereteit, tekintettel arra, hogy a felülvizsgálati eljárás nem a per folytatása, hanem szigorú eljárásjogi szabályok szerinti rendkívüli perorvoslat.
- [9] A felülvizsgálati eljárás tárgya: a jogerős ítélet [Pp. 270.§ (2) bekezdés], amelyre tekintettel olyan tényre, körülményre, jogszabályi rendelkezésre, amely az előzményi eljárási szakaszokban nem volt az eljárás tárgya - s ezáltal a jogerős ítélet meghozatalakor azt a bíróság nem vizsgálhatta - a felülvizsgálati kérelemben nem lehet hivatkozni. Ezen túlmenően a Pp. 272.§ (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. A Kúria kiemeli: a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyt konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti [1/2016. (II.15.) PK vélemény 3. pontja]. Emellett nem vehetők figyelembe a korábbi beadványokra utaló, de a felülvizsgálati kérelemben ki nem fejtett hivatkozások sem.
- [10] Ezekre, a felülvizsgálati eljárás alapvető korlátait jelentő rendelkezésekre figyelemmel a jelen felülvizsgálati eljárásban nem volt vizsgálható a felpereseknek a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés c) pontjára vonatkozó, a felülvizsgálati kérelemben egyebekben csupán megjelölt, de a Pp. 272. § (2) bekezdésének és a fenti PK véleménynek megfelelően ki nem fejtett hivatkozása. Ezzel kapcsolatban a Kúria utal arra is, hogy e jogszabályhely megsértésére a felperesek már a fellebbezésükben sem hivatkoztak.
- [11] Ugyancsak a [9] pontban írtakra figyelemmel nem volt érdemben vizsgálható továbbá a felülvizsgálati eljárás során a régi Ptk. 205/A.§-ával és 205/B.§-ával kapcsolatos - első alkalommal a felülvizsgálati kérelemben kifejtett - hivatkozás sem.
- [12] Az érdemben vizsgálható felülvizsgálati hivatkozások kapcsán a Kúria a felülvizsgálati kérelmet megalapozatlannak ítélte.
- [13] A felperesek alaptalanul hivatkoztak a Pp. 213.§ megsértésére. E jogszabályhely értelmében az ítéletben foglalt döntésnek ki kell terjednie a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemre. A Kúria rámutat: a felperesek az adott per során két végrehajtás megszüntetése iránti egyetlen igényt érvényesítettek, amelyet az eljáró bíróságok érdemben elbíráltak és elutasítottak. A felpereseknek el nem bírált igényük nincs. Az, hogy - a felperesek szerint - a bíróságoknak további vizsgálatot kellett volna végezniük egyes, általuk hivatkozott jogi indokok tekintetében, nem jelentheti a Pp. 213.§-ának a megsértését. Az e jogszabályhellyel összefüggésben tett felperesi hivatkozások azonban érdemben sem voltak helytállóak. A végrehajtás megszüntetése iránti kereseti kérelem tekintetében előadott - egyrészt a szerződés érvénytelenségével kapcsolatos, másrészt a felmondás jogszerűtlenségével összefüggő - felperesi érveket a bíróság jogerős döntése meghozatalakor hiánytalanul vizsgálta, álláspontját - részletes jogi indokolással - a felperesek hivatkozásainak

megfelelően pontonként kifejtette. Így a Pp. 213.§ megsértése nem volt megállapítható.

- [14] A kölcsönszerződés tárgyával [régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pont] összefüggésben a másodfokú bíróság helytállóan állapította meg a felperesi hivatkozás iratellenességét, ezáltal alaptalanságát. Ténykérdés, hogy a szerződés annak tárgyát mindkét (kirovó és lerovó) devizanemben konkrétan számszerűsítve tartalmazza („Költség előirányzat” cím alatt) „3.500.000 HUF, azaz 21.594,91 CHF” összegek megjelölésével. A szerződés II.1. pontja a HUF-ban meghatározott kölcsönösszeg átszámítási módját is rögzítette. A szerződés („A visszafizetés ütemezése, módja” cím alatt) meghatározta továbbá a havi törlesztő részletek számát (240 alkalom), az első törlesztési periódusra vonatkozóan a havi törlesztő részlet (kezelési költség nélküli) összegét (28.414 HUF, 174,01 CHF), és ugyanerre a periódusra a kezelési költség összegét (10.500 HUF, 64,78 CHF) is. Emellett a szerződés 1. számú melléklete (8/4. sorszám alatt) a teljes futamidőre vetítve, havi részletességgel, az egyes esedékességi időpontok konkrét feltüntetésével együtt, tőke-kamat bontásban tartalmazta a törlesztő részletek összegét azzal a tájékoztatással, hogy a CHF → HUF konverzió tájékoztató jellegű, a kötéskor érvényes árfolyam alapján számolható, a szerződés 1. számú mellékletében megadott képlettel.

Helytállóan mutatott rá a másodfokú bíróság, hogy az első törlesztési periódust követő időszakokban törlesztendő pontos összegeket a szerződés értelemszerűen nem tartalmazhatta az árfolyam-változás miatt, figyelemmel arra is, hogy a szerződés csak az egyes periódusokra nézve rögzített kamatmértéket tartalmazta.

A felperesek tehát alappal nem hivatkozhattak arra, hogy a szerződés „nem valós” kölcsönösszeget tartalmazott. Mindebből következően a szerződés a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdésének a) pontját nem sértette.

A kölcsön törlesztő részleteinek a fentebb írtak szerinti részletes meghatározottsága miatt alaptalan volt a felpereseknek a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjának megsértésével kapcsolatos érvénytelenségi hivatkozása is.

A régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) és ehhez szorosan kapcsolódó e) pontjával összefüggésben összegzésként a Kúria hangsúlyozza: a felperesek mind a szerződés megkötésekor, mind ezt követően - amint erre az évekig tartó szerződésszerű teljesítésük is utal - tudták, hogy a szerződés útján kapott szolgáltatás (kölcsön) ellenszolgáltatásaként mikor, mit (mennyit) kell teljesíteniük. A kölcsöntőke és a törlesztő részletek meghatározatlanságára így megalapozottan nem hivatkozhattak.

- [15] A jogerős ítéletben a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés b) pontjával kapcsolatban kifejtett álláspont is mindenben helytálló. Nem vitatható tény, hogy a szerződés („Költségelőirányzat” cím alatt) a THM mértékét számszerűen, konkrétan tartalmazza (10%). A másodfokú bíróság helyesen mutatott rá arra is: a felperesek nem jelölték meg, hogy szerintük pontosan milyen összegű THM-et kellett volna a szerződéskötéskor feltüntetni. Ezzel összefüggésben a Kúria megjegyzi: önmagában az, hogy a felperesek tagadják a szerződésben feltüntetett konkrét THM mértéket, ám még csak tényállítást sem tesznek az általuk helyesnek tartott mérték tekintetében, az okiratban foglaltak „valóságossága” kapcsán nem keletkezett bizonyítási helyzetet. Nincs ugyanis olyan tény, amelyet - az okirati tartalommal szemben - bizonyítani kellene (lehetne). Emellett a felperesek a 10% mértékben feltüntetett THM-el összefüggésben - annak tagadásán túl - értelmezhető jogi indokolással sem szolgáltak. Nem terhelte tehát a bíróságokat semmiféle további „vizsgálat” kötelezettsége a felperesek által hivatkozottak szerint.

- [16] Egyetért a Kúria az alperessel tekintetben, hogy a THM mértékének szerződéskötés kori megállapítására nyilvánvalóan és értelemszerűen a felperesek szerződésszerű teljesítését feltételezve került sor, a nem szerződésszerű (azaz szerződésszegő) magatartás jogkövetkezménye a THM mértékében - a felperesek hivatkozásával szemben - nem értelmezhető.

A Kúria egyetértett azzal is, hogy a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés b) pontja szerinti érvénytelenséget csak a THM feltüntetésének hiánya (elmaradása) okozhat. A nem helytálló mértékű (téves) THM legfeljebb a szerződés megtámadására keletkeztethet jogot, ám erre a felperesek nem hivatkoztak, megtámadási igénnyel nem éltek.

[17] A kockázatfeltáró nyilatkozattal összefüggésben kifejtett felperesi álláspont ugyancsak nem megalapozott. Tény, hogy a szerződés utolsó része - a felperesek által külön is aláírt formában - formálisan és tartalmilag is annak minősülő kockázatfeltáró nyilatkozatot tartalmaz. Már önmagában ezért iratellenes a felperesek felülvizsgálati hivatkozása [3.d) pont], miszerint „a perben nincs olyan tartalmú okirat, melyből megállapítható az árfolyamkockázat ismertetése”. Tény továbbá az is, hogy - bár jogszabály ezt nem írta elő - a felperesek az egyoldalú kötelezettségvállalással együtt a kockázatfeltáró nyilatkozatukat is közjegyzői okiratba, közokiratba foglalták.

[18] Mindkét fokon eljáró bíróság helytállóan állapította meg, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat az átlagosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó számára érthetően került megfogalmazásra. A Kúria kiemeli, hogy a nyilatkozat konkrét megszövegezése [„... a magyar forinttól különböző devizanemben felvett hitel törlesztési és kamatfizetési kötelezettségének összege erősen függ az adott deviza magyar forinttal, illetve egyéb devizákkal szembeni árfolyamának alakulásától. Következésképpen a deviza árfolyamának változása egyaránt növelheti és csökkentheti a hitelszolgálat és a magyar forintban folyósított kölcsön összegét.”] a forintban visszafizetendő kölcsön összege mindkét irányú elmozdulásának lehetőségét egyértelműen tartalmazta és a megszövegezésből nem vonható le sem az árfolyam mozgásának bármiféle korlátos voltára, sem pedig a felperesek kockázatviselésének limitált jellegére vonatkozó következtetés. Ezért ez a tájékoztatás megfelelt a 6/2013. PJE jogegységi határozat 3. pontjában írtaknak, mert mind az árfolyamváltozás lehetőségét, mind annak a törlesztő részletekre (a magyar forintban való visszafizetésre) vonatkozó lehetséges hatásait tartalmazza.

[19] Az árfolyamváltozás mértékét illetően a pénzügyi intézményeket nem terhelte (az alább írtakra figyelemmel nem is terhelhette) konkrétabb tájékoztatási kötelezettség, mert az árfolyam emelkedésének, csökkenésének nincs pontosan előre látható, kiszámítható mértéke, illetve korlátja, különösen hosszú időintervallum esetén [6/2013. PJE jogegységi határozat 3. pontjának indokolása].

Hangsúlyozza továbbá a Kúria, hogy a tájékoztatási kötelezettség körében a felperesek a Hpt. 203.§ (6) és (7) bekezdéseit jelölték meg felülvizsgálati kérelmükben megsértett jogszabályhelyként, amely jogszabályi rendelkezések azonban az árfolyamkockázat mértékére vonatkozó tájékoztatási kötelezettséget nem írtak elő a pénzügyi intézmények számára.

[20] Mindezek mellett - amint arra a bíróságok ugyancsak helytállóan rámutattak - a „nem megfelelő” alperesi tájékoztatást illetően a felpereseket terhelte a bizonyítás [Pp. 164.§ (1) bekezdés]. E körben az elsőfokú bíróság a 2016. október 5. napján tartott tárgyaláson felvett 9. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal utolsó bekezdésében rögzítettek szerint - a Pp. 3.§ (3) bekezdésének megfelelően - pontos és konkrét tájékoztatást adott a felperesek részére 8 napos határidő tűzésével. Ehhez képest a felperesek bizonyítási indítványukat elkésztetten nyújtották be a 2016. október 18-án kelt előkészítő iratukban, amelyet így a bíróság a Pp. 141.§ (6) bekezdése alapján - figyelemmel a végrehajtás megszüntetése iránti perek Pp. 370/A.§-ában írt speciális szabályaira is - jogszabálysértés nélkül mellőzött, és a bizonyítatlanságot helyesen értékelte a felperesek terhére.

[21] Minderre tekintettel a szerződés érvénytelenségével összefüggő egyik felperesi hivatkozás sem bizonyult megalapozottnak, így a szerződés érvénytelensége miatt - és ebből következően a Pp.

369.§ a) pontja körében értékelhető okból - a végrehajtás megszüntetésére nem kerülhetett sor.

[22] A felmondás jogszerűtlenségével összefüggésben a jogerős ítélet ugyancsak nem jogszabálysértő. Téves és iratellenes a felperesek hivatkozása (felülvizsgálati kérelem 4. pont), miszerint a felmondás nem a szerződésen alapult volna, mert konkrét szerződési pont - és ezáltal szerződésszegés - megjelölésére nem került sor.

Ehhez képest a keresetlevélhez F/5. alatt csatolt felmondás összecszerűen és tételesen tartalmazta egyrészt a lejárt tőke, kamat, és kezelési költség, továbbá a felmondással esedékessé vált tőketartozás összegeit, emellett a késedelmi kamat, valamint a követelés behajtással és a felmondással kapcsolatos díjtételeket is. A felmondás okait illetően pedig a felmondás egyértelműen rögzítette, hogy arra egyrészt azért került sor, mert „...az Ön fizetési késedelme a kölcsönszerződésben rögzített 30, azaz harminc napot meghaladta” valamint azért, mert „a szerződés 14. pontja alapján a fedezet ingatlan vagyонbiztosításával kapcsolatos díjfizetés teljesítését a biztosítási díj esedékességét követő 3, azaz három napon belül nem igazolta”. A felmondás ezt követően kifejezetten tartalmazza, hogy annak felmondására a 19/c. és 19/k. pontok alapján kerül sor azonnali hatállyal. A felmondás tartalmazta tehát a felperesi - kettős - szerződésszegést, továbbá konkrétan megjelölte a felmondás alapjául szolgáló szerződéses rendelkezéseket is.

Helytállóan mutatott rá továbbá a másodfokú bíróság arra is, hogy a lejárt tőke, kamat és kezelési költség tartozás nem minősül olyan kis összegűnek, amely miatt az alperes joggal való visszaélést követett volna el a felmondással.

Minderre tekintettel a felpereseknek a felmondás jogszerűtlenségével kapcsolatos hivatkozásai is alaptalannak bizonyultak.

[23] Az Európai Unió normákra történt hivatkozásokkal összefüggésben a Kúria megjegyzi, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelölt 2008/48/EK irányelv a felek 2005-ben kötött szerződése tekintetében nem irányadó, a 93/13/EGK irányelv 5. cikke pedig értelmezési szabályt tartalmaz.

[24] A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a nem jogszabálysértő jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[25] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelemre tekintettel kötelezte a Kúria a felpereseket a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 78.§ (1) bekezdése alapján az alperes jogi képviselőjével összefüggésben felmerült, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (5) és (6) bekezdései és 4/A.§ (1) bekezdése szerinti mértékű felülvizsgálati eljárási költség egyetemleges megfizetésére.

Az illetékfeljegyzési joguk folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a felperesek az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. (Itv.) 59.§ (1) bekezdése és a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (Kmr.) 13.§ (2) bekezdése alapján kötelesek megfizetni az illetékes állami adóhatóság felhívására.

[26] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a felperesek kérelmére a Pp. 274.§ (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson bírálta el.

[27] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271.§ (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2018. február 12.

Dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. a tanács elnöke, dr. Cseh Attila s.k. előadó bíró, dr. Harter Mária s.k. bíró

BB

A kiadmány hitelél:

bíróági ügyintéző